

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

І.М. Савицька

“ 4 ” червня 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
міжнародних відносин і суспільних наук
протокол № 9 від 3 травня 2022 р.

в.о. завідувача кафедри

В.В. Стрілець

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП

«Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

С.О. Білан

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: к. іст. наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних
наук Кравченко Н.Б.

Київ 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Сучасні тенденції міжнародних відносин

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь,		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	87	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2022/23 н.р.	2022/23 н.р.
Семестр	7	-
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	75 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	3 год. 6 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Сучасні тенденції міжнародних відносин» є: засвоєння основних понять, категорій та принципів сучасних тенденцій міжнародних відносин, вивчення теоретичних та методологічних питань сучасних тенденцій міжнародних відносин, висвітлення сучасних тенденцій міжнародних відносин: багатополярність, світовий тероризм, глобалізація, фрагментація, тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру та розширення поняття безпеки, гібридна війна, інформатизація міжнародних відносин, інтеграція та дезінтеграція

У **результаті** вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми;
- основні поняття, категорії та принципи, на яких будуються сучасні міжнародні відносини;
- загальні проблеми сучасних міжнародних відносин;
- добре орієнтуватись в наукових джерелах і новітній науковій літературі;

уміти:

- орієнтуватися у сучасних тенденціях міжнародних відносин;
- синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу міжнародну культуру;
- аналізувати проблемні положення міжнародних відносин на сучасному етапі;
- приймати практичні рішення з питань, базуючись на знанні сучасних тенденцій міжнародних відносин;
- формувати власну наукову позицію в оцінках сучасних тенденцій міжнародних відносин.

Набуття компетентностей:

- **загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **спеціальні (фахові) компетентності**

- СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.
- СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
- СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
- СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.
- СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних акторів та транснаціональні відносини.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної і заочної форми навчання;

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Багатополярність, світовий тероризм, глобалізація та фрагментація														
Тема 1. Багатополярність світу .	1-2		2	4			10							
Тема 2. Світовий тероризм	3-4		2	4			10							
Тема 3. Глобалізація	5-6		2	4			10							
Тема 4. Фрагментація міжнародних відносин	7-8		2	3			10							
Разом за змістовим модулем 1			8	15			40							
Змістовий модуль 2. Загрози, безпека, гібридна війна, інформатизація, інтеграція та дезінтеграція														
Тема 5. Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки	9-10		2	3			10							
Тема 6. Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння	11-12		2	4			10							
Тема 7. Інформатизація міжнародних відносин	13-14		2	4			5							
Тема 8. Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин	15		1	4			10							
Разом за змістовим модулем 2			7	7			35							
Усього годин			15	15			90							
Курсовий проект (робота) з _____ _____			-	-	87		-		-	-	-		-	
(якщо є в робочому навчальному плані)														
Усього годин			15	30	87		75							

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Багатополярність світу	4
2	Світовий тероризм	4
3	Глобалізація	4
4	Фрагментація міжнародних відносин	3
5	Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки	3
6	Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння	4
7	Інформатизація міжнародних відносин	4
8	Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин	4

5. Тематика курсових робіт

1. Багатополярність як нова геополітична модель світу.
2. Глобалізація як провідна тенденція сучасного світового розвитку.
3. Концепція «воріт в глобальний світ».
4. Міжнародне співробітництво у боротьбі з міжнародним тероризмом.
5. Світовий тероризм: витоки, суть, характерні особливості, форми і прояви.
6. Фрагментація міжнародних відносин.
7. Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки.
8. Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння.
9. Ключові аспекти змін у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки.
10. Проблеми регіональної безпеки.
11. Гібридна війна як протистояння існуючому світовому порядку.
12. Інформатизація як новітня детермінанта міжнародних відносин.
13. Тенденції до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин.
14. Україна в сучасному полярному світі.
15. Роль і місце України в боротьбі з міжнародним тероризмом.
16. Глобалізація вищої освіти: тенденції і прояви.
17. Вплив глобалізації на функціонування національної держави.
18. Україна в глобалізаційних процесах.
19. Фрагментація безпекового простору Європейського континенту.
20. Політика Кремля - фрагментація України.
21. Національна та міжнародна безпека: традиційні та нові загрози.
22. Загострення локальних конфліктів.
23. Україна у сфері дії нових безпекових загроз.
24. Гібридна війна як основна форма російсько-українського конфлікту.
25. Інформаційно-психологічні війни.
26. Україна в сучасному міжнародному інформаційному просторі.
27. Причини сучасних дезінтеграційних процесів: досвід ЄС. Суперечливі наслідки дезінтеграції.
28. Україна в сучасних інтеграційних та дезінтеграційних процесах.
29. Тенденція до змін у характері відносин між телуро- і таласократичними силами в світі після завершення «холодної війни».
30. Тенденція до закріплення нових елементів у правилах поведінки між державами в межах сучасного міжнародного порядку.
31. Тенденція до розширення складу і зростання багатоманітності політичних акторів.
32. Спрямованість до перетворення світового міжнародного порядку в «постамериканський світ».
33. Тенденція до демократизації міжнародних відносин.
34. Тенденція до утвердження новітніх сучасних механізмів регулювання міжнародного порядку.
35. Особливості і тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.
36. Сучасна система міжнародних відносин.
37. Тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.
38. Формування зовнішньої політики України в системі сучасних міжнародних відносин.
39. Тенденції розвитку сучасного світового політичного процесу та їх вплив на формування безпекової політики України.
40. Геополітичні процеси сучасності та їх вплив на міжнародну безпеку.
41. Безпекова політика України у контексті сучасного світового політичного процесу.
42. Система міжнародної безпеки на сучасному етапі.
43. Участь України у системі міжнародної безпеки на сучасному етапі її трансформації.
44. Підходи міжнародних організацій до врегулювання кризових ситуацій.
45. Міжнародні організації у протидії гібридній агресії Російської Федерації проти України.
46. Особливості діяльності міжнародних організацій пострадянського простору та участь у них України.
47. Формування двосторонніх відносин України з державами пострадянського простору.

48. Основні тенденції в українсько-російських відносинах.
49. Українсько-російські відносини до 2014 року.
50. Зовнішньополітичні аспекти російської агресії.
51. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України.
52. Україна в інтеграційних процесах сучасності.
53. Сутність і зміст інтеграційних процесів у світі.
54. Інтеграційні процеси сучасності та участь у них України.
55. Європейський Союз та інтеграційні процеси в Європі.
56. Європейський Союз як провідна міжнародна організація.
57. Розширення Європейського Союзу: критерії і процедура набуття членства.
58. Сучасний стан взаємовідносин України із Європейським Союзом.
59. Курс на європейську інтеграцію як зовнішньополітичний пріоритет України.
60. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
61. Перспективи європейської інтеграції України. .
62. Основні напрями співробітництва України з Європейським Союзом.
63. Внутрішні і зовнішні фактори реалізації курсу України на європейську інтеграцію.
64. Сутність спільної зовнішньої політики та політики безпеки Європейського Союзу.
65. Правова основа, цілі, принципи та види зовнішньої політики Європейського Союзу.
66. Перспективи розвитку зовнішньополітичної доктрини Європейського Союзу
67. Співробітництво з Європейським Союзом у військовій сфері в умовах агресії Російської Федерації проти України.
68. Спільна політика безпеки та оборони Європейського Союзу.
69. Особливості співробітництва з Європейським Союзом у військовій сфері з урахуванням подій на Сході України та у Криму.
70. Організація Північноатлантичного договору як міжнародний воєнно-політичний альянс.
71. Організація Північноатлантичного договору у системі міжнародної безпеки.
72. Реакція Організації Північноатлантичного договору на окупацію Криму та російську агресію на Сході України.
73. Стратегічні пріоритети і трансформація північноатлантичного альянсу в сучасних умовах.
74. Пріоритетні напрями трансформації Північноатлантичного Альянсу.
75. Позиція країн Альянсу щодо російської агресії проти України.
76. Підготовка підрозділів Збройних Сил України за стандартами Північноатлантичного альянсу в межах програм партнерства.
77. Механізми співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору в сучасних умовах.
78. Підготовка підрозділів Збройних Сил України за стандартами Північноатлантичного альянсу в межах програми «Партнерство заради миру».
79. Стан та перспективи співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору в умовах агресії Російської Федерації проти України.
80. Сучасний стан співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з урахуванням рішень Комісії Україна -НАТО.
81. Події Арабської весни та їх вплив на міжнародні відносини.
82. Вплив Німеччини на міграційну політику Європейського Союзу.
83. Ізраїльський вектор зовнішньої політики США на Близькому Сході.
84. Роль міжнародних неурядових організацій у сучасній системі міжнародних відносин.
85. Політична роль країн Африканського континенту на міжнародній арені.
86. ЄС як регіональне специфічне об'єднання держав у сучасній Європі.
87. Міжнародний тероризм: сучасний стан.
88. Роль НАТО у сучасному світі.
89. Імунітет держави в міжнародних економічних відносинах.
90. Цілі сталого розвитку ООН.

91. Соціально-політичні трансформації в сучасній Індії та їх вплив на міжнародні відносини.
92. Роль Польської Республіки у міжнародній діяльності на сучасному етапі.
93. Роль жінок у сучасній дипломатії.
94. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України.
95. Неурядові організації та їх вплив на міжнародні відносини.
96. Глобалізація в сучасних міжнародних відносинах.
97. Південно-Китайське море: сучасна геополітична ситуація в регіоні.
98. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями.
99. Українсько-ізраїльські відносини на сучасному етапі: тенденції розвитку.
100. Вплив цифрової дипломатії на міжнародну безпеку.
101. Тіньова сфера міжнародних відносин в умовах сучасної глобалізації.
102. Зовнішня політика США на сучасному етапі /Обама, Трамп/.
103. Основні напрями зовнішньої політики Франції на сучасному етапі.
104. Тенденції і перспективи подальшого розширення Європейського Союзу.
105. Європейський Союз у міжнародних відносинах.
106. Трансформація НАТО у постбіполярну епоху.
107. Європейська інтеграція України: здобутки та проблеми.
108. Еволюція відносин Україна-НАТО.
109. Особливості міжнародних відносин у Східній Азії.
110. Китай у сучасних міжнародних відносинах.
111. Японія в сучасних міжнародних відносинах.
112. Історія та сутність близькосхідної проблеми. Проблеми та перспективи врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту.
113. Сутність близькосхідної проблеми.
114. Основні документи з питань близькосхідного врегулювання.
115. Проблема палестинських біженців. «Стіна безпеки». Насилля та екстремістські організації. Територіальні суперечки та питання єврейських поселень. Статус Єрусалиму.
116. Основні напрями зовнішньої політики Китаю.
117. Корейська проблема.
118. Японія у сучасних міжнародних відносинах.
119. Індія і Пакистан у сучасних міжнародних відносинах.
120. АСЕАН на сучасному етапі.
121. Роль і місце США у сучасній системі міжнародних відносин.
122. Досягнення і прорахунки адміністрації Д. Буша (молодшого).
123. Основні напрями зовнішньої політики США (Б. Обама).
124. Відносини США з Європою та Росією.
125. Європейська інтеграція.
126. Євроатлантична інтеграція.
127. Стратегічне партнерство Україна–США.
128. Гуманітарна інтервенція.

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання для підготовки до іспиту

1. Перехід від біполярності до поліцентризму.
2. Багатополярність як нова геополітична модель світу.
3. Основні характеристики багатополярності світу.
4. Теоретичні передумови розуміння сучасної багатополярності.
5. Варіанти переходу до багатополярного світу.
6. Багатополярна геополітична організація світу.
7. Україна в сучасному полярному просторі.
8. Світовий тероризм: поняття, витоки, суть, характерні особливості.
9. Форми і прояви тероризму.
10. Міжнародне співробітництво у боротьбі з міжнародним тероризмом.
11. Основні види терористичних актів: історія і сьогодення.
12. Глобальний тероризм: методичні підходи до вивчення.
13. Роль і місце України в боротьбі з міжнародним тероризмом.
14. Глобальний тероризм: методичні підходи до вивчення.
15. Роль і місце України в боротьбі з міжнародним тероризмом.
17. Глобалізація як провідна тенденція сучасного світового розвитку.
18. Суть та протиріччя глобалізації.
19. Концепція «воріт в глобальний світ».
20. Глобалізація вищої освіти: тенденції і прояви.
21. Вплив глобалізації на функціонування національної держави.
22. ТНК і глобалізація.
23. Глобальні міста.
24. Україна в глобалізаційних процесах.
25. **Фрагментація** як результат глобалізації.
26. Загальні тенденції фрагментації міжнародних відносин.
27. Фрагментація світового порядку.
28. Фрагментація зовнішньої політики.
29. Фрагментація безпекового простору Європейського континенту.
30. Політика Російської Федерації - фрагментація України.
31. Ключові аспекти змін у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки.
32. Нові загрози безпеки.
33. Зміна ролі держав у забезпеченні національної безпеки в умовах глобалізації.
34. Проблеми регіональної безпеки.
35. Проблема міжнародної безпеки за умов глобальних викликів в постбіполярний період.
36. Глобальне середовище безпеки.
37. Національна та міжнародна безпека: традиційні та нові загрози.
38. Загострення локальних конфліктів.
39. Україна у сфері дії нових безпекових загроз.
40. Концептуальні засади гібридної війни.
41. Ознаки гібридної війни в різних сферах буття.
42. Гібридна війна як протистояння існуючому світовому порядку.
43. Передумови виникнення гібридних війн, їх основні елементи.
44. Гібридна війна як основна форма російсько-українського конфлікту.
45. Передумови розвитку гібридної війни Росії проти України, фази та етапи гібридної війни.
46. Сценарії гібридної війни, основні складові, суб'єктивні чинники в прийнятті стратегічних рішень українською стороною.
47. Гібридна війна в Криму, стратегія керованого хаосу.
48. Інформаційна складова російсько-української гібридної війни механізми впливу.
49. Інформатизація як новітня детермінанта міжнародних відносин.
50. Інформаційні ресурси як стратегічна категорія міжнародних відносин.

51. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин.
52. Зміна системи міжнародних відносин під впливом інформатизації.
53. Міжнародна інформаційна безпека.
54. Інформаційно-психологічні війни.
55. Зовнішньополітичні комунікації.
56. Україна в сучасному міжнародному інформаційному просторі.
57. Інтеграція - пріоритетний напрямок формування нового світового порядку.
58. Основні прояви дезінтеграції.
59. Одночасність процесу інтеграції та дезінтеграції в сучасних міжнародних відносинах.
60. Роль інтеграційних та дезінтеграційних процесів у сучасному світі.
61. Геополітичні стратегії інтеграції.
62. Інтеграція і дезінтеграція в сучасній глобальній економіці.
63. Причини сучасних дезінтеграційних процесів: досвід ЄС.
64. Суперечливі наслідки дезінтеграції.
65. Україна в сучасних інтеграційних та дезінтеграційних процесах.

Тестові завдання для підготовки до іспиту

1. Глобалізація - це

1	Процес взаємопроникнення культур
2	Процес глобального і всезагального роззброєння
3	Процес всесвітньої економічної, політичної та культурної уніфікації та інтеграції
4	Епоха постмодернізму у міжнародних відносинах
5	Дослідження фундаментальних проблем світоустрою

Правильна відповідь: 3.

2. Вперше термін «глобалізація» запровадив:

1	Т. Левітт
2	Ежен Бюрнуфа
3	Олександр фон Гумбольдт
4	Жозеф Марі де Местра
5	Шарль Ренув'є

Правильна відповідь: 1.

3. Концепцію «галактичної мережі» запропонував:

1	Дональд Девіс
2	Біл Гейц
3	Ф.Фукуямі
4	Дж. Сорос
5	Джозеф Лікнайдер

Правильна відповідь: 5.

4. Окінавська хартія прийнята в 2000 році декларувала:

1	Боротьбу з засиллям вірусів в інтернет-мережі
2	Боротьбу з засиллям порнографії в інтернет-мережі
3	Створення глобального інформаційного суспільства
4	Боротьбу з тероризмом в інтернет-мережі
5.	Списання боргів бідним

Правильна відповідь: 3.

5. Міжурядові організації називаються наддержавними утвореннями, оскільки:

1	Їх створюють держави на постійній основі для реалізації загальних цілей
2	Формують нову модель міжнародних відносин

3	Відстоюють свої позиції в ООН
4	Здійснюють внутрішнє державне керівництво
5	Відстоюють свої позиції в НАТО

Правильна відповідь: 1.

6. Яке слово пропущене в реченні?

Всесвітня комп'ютерна мережа, що об'єднує мільйони мереж	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

Правильна відповідь: інтернет

7. Визначте риси гуманітарної інтервенції:

1	Є актом використання воєнної сили у міжнародних відносинах
2	Консолідує ресурси країни задля подолання корупції
3	Проводиться у вигляді збройного вторгнення
4	Здійснюється всупереч волі іншої держави
5	Сприяє поліпшенню інвестиційного клімату

Правильна відповідь: 1, 3,4.

8. Формами міжнародної діяльності держав є:

1	тактика
2	тероризм
3	дипломатія
4	війна
5	стратегія

Правильна відповідь: 3, 4,5.

9. Приведіть у відповідність тенденції міжнародних відносин з їх характерними рисами:

1) демократизація	а) зростання ролі інформації в сучасному світі
2) глобалізація	б) «балканізація планети»
3) інформатизація	в) «об'єднання Європи»
4) фрагментація	г) зростання універсальності
5) інтеграція	д) розмивання кордонів між внутрішньою і зовнішньою політикою

Правильна відповідь: 3-а, 1-д, 2-г, 4-б, 5-в

10. Встановіть відповідність між датами та подіями:

1) 1991	А) Маастрихтський договір
2) 1992	Б) Ніццький договір
3) 1997	В) Лісабонський договір
4) 2001	Г) Амстердамський договір
5) 2007	Д) розпад СРСР

Правильна відповідь: 1-Д, 2-А,3-Г,4-Б, 5-В

7.Методи навчання.

Метод навчання — взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток. У вузькому значенні метод навчання є способом керівництва пізнавальною діяльністю студентів, що має виконувати три функції: навчаючу, виховну і розвиваючу. Складовою методу навчання є прийом навчання. Прийом навчання — сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу. Чим багатший арсенал прийомів у структури методу, тим він повноцінніший та ефективніший.

Методи навчання класифікують на: методи готових знань (студенти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) і дослідницький метод (передбачає активну самостійну роботу студентів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків), який найбільш повно реалізується в умовах проблемного навчання. При вивченні дисципліни студенти на лекціях використовують в основному метод готових знань, тоді як на семінарських – дослідницький метод. Саме останній дозволяє закріпити, узагальнити і систематизувати отримані знання.

Залежно від походження інформації виділяють: словесні, наочні та практичні методи; від мети: методи здобуття нових знань, метод формування умінь і навичок, метод застосування знань на практиці, методи творчої діяльності, методи закріплення знань, умінь і навичок, методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок. На лекціях ми використовуємо презентації, адже унаочнення матеріалу покращує рівень сприйняття. Також використовуються і всі інші методи.

8.Форми контролю.

За місцем, яке посідає контроль у навчальному процесі, розрізняють попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Попередній контроль у вигляді перевірки і оцінки залишкових знань проводять також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і з метою визначення рівня знань з забезпечуючих предметів для визначення можливості сприйняття нових навчальних дисциплін.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні предмети. Поточний контроль - це продовження навчальної діяльності педагога і педагогічного колективу, він пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року. Разом з тим поточний контроль є показником роботи і педагогічного колективу. Звісно, що студенти у семестрі вивчають одночасно до десяти предметів, і не усі викладачі ставлять до них однакові вимоги.

Рубіжний (модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання.

Підсумковий контроль являє собою іспит студентів з метою оцінки їх знань і навиків у відповідності до моделі спеціаліста. До підсумкового контролю належать семестрові, курсові і державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів - встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблицею «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»:

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу здобувача із засвоєння дисципліни **R_{дис} (до 100 балів)** одержаний рейтинг з атестації **R_{АТ} (до 30 балів)** додається до рейтингу з навчальної роботи **R_{нр} (до 70 балів)**: **R_{дис} = R_{нр} + R_{АТ}**.

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складають:

- робоча навчальна програма;
- навчально-методичний комплекс з дисципліни;
- конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
- навчально-методичний посібник;
- рекомендації для підготовки до семінарських занять для студентів денної форми навчання;
- комплект тестових завдань;
- рекомендації до написання курсових робіт.

11. Рекомендована література

Основна

1. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник. К.: Ліра. 2007. 366 с.
2. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков. К.: Либідь, 1999. 558 с.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика: 1980-2000 роки: підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський. К.: Либідь, 2001. 621 с.
4. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник. За ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. К.: Знання, 2010. 463 с.
5. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський ; за ред. В. А. Манжолі. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. 863 с.
6. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.
7. Перепелиця Г.М. Україна і Росія: війна в умовах співіснування. – К.: Стилос, 2015. 880с.
8. Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки - 2006. За ред. О. С. Власюка. К.: НІСД, 2006. 576 с.

9. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. / Голова ред. кол. Л. В. Губерський. К.: Знання України, 2004. Т. 1 : А-Л. 2004. 760 с.; Т. 2:М-Я. 2004. 812 с.

10. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин / М. Холліс, С. Сміт. Х.: Видавнича група "РА-Каравела". 2002. 216 с.

11. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник К.: Либідь, 2006. — 712 с.

Допоміжна

1. Гайдуков Л. Ф. Міжнародні відносини і зовнішня політика.К.: Либідь, 2001. 380с.

2. Говард М. Війна в європейській історії. К.: Мегатайт, 2000. 413 с.

3. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці. Л.: Кальварія, 2004. 280с.

4. Дослідження світової політики: зб. наук, праць. Вип. 15. За ред. Л. О. Лещенка, Є. Є. Камінського. К.: ІСЕМВ НАН України, 2001. 340 с.

5. Дюррозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К.: Основи, 1995. 380 с.

6. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Х.: Фоліо, 2003. 559 с.

7. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003). С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.

8. Зовнішня політика України: матеріали парламентських слухань. Упоряд. О. Струк, М. Бері, М. Мариній; Комітет Верховної Ради України у закордонних справах; Інститут міжнародних досліджень процесів інтеграції та глобалізації. К.: ЦТІ «Е та Е», 2004. 198 с.

9. Кіссинджер Г. Дипломатія. К.: КМ-Букс, 2018. 864с.

10. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. К., 2012. 759 с.

11. Кузик П. Націоналізм і шовінізм у міжнародних відносинах. Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 216 с.

12. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник. К.: Знання, 2010. 334 с.

13. Мадисон В. В. Політологія міжнародних відносин. К.: Либідь, 1997. 340 с.

14. Новітні тенденції в зовнішній політиці великих держав. Голова ред. кол. Є. Є. Камінський. К.: ІСЕМВ НАН України, 2009. 84 с.

15. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. Для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. К., 2013. 677 с.

16. Регіональна політика Європейського Союзу: навч. посіб. К., 2011. 187 с.

17. Регіональна політика ЄС після його розширення: аналітичні оцінки: матеріали міжнар. семінару / ред. кол. О. С. Власюк [та ін.]. Ужгород: Ліра, 2004. 242 с.

18. Україна і світ: прагнення змін: монографія / М. Антонович, Н. Висоцька, С.Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.

19. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі XXI століття. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.

12. Інформаційні ресурси

<http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/mizhnarodni-vidnosini-v-postbipoljarnomu-sviti-osnovni/>

<http://westudents.com.ua/glavy/52307-81-ostann-roki-bpolyarnogo-svtu-krah-sistemi-sotsalizmu.html>

http://stud.com.ua/75699/politologiya/krahu_bipolyarnogo_sistemi_pochatok_formuvannya_novoyi_sistemi_mizhnarodnih_vidnosin

<http://kushnarov-ab.com.ua/svitovij-terorizm-vihi-istoriyi/>

<http://pid.atwebpages.com/mirovaya-politika-kosov.html>